

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:

Witkova cesta št. 14/1
Telefon št. 75

Upravištvo:

Št. 14/1
Telefon št. 75

Kačun iz polit. del. urad.
Štev. 11.642

Odstavičev Habsburžanov na Madžarskem

SPREten MANEVR GROFA BETHLENA. — BARANTANJE ZA MADŽARSKO KRONO. — MALA ANTANTA OSTANE OPREZNA.

Budimpešta, 2. novembra. (Izv.) Vlada je danes popoldne predložila konferenci načelnikov strank načrt zakona o prenehanju vladarskih pravic Karla IV. in prestolonasledstva Habsburgovcev. Po obširnem govoru ministrskega predsednika grofa Bethlena so stranke pristopile na vladino stališče, da naj se iz načrta črta pasus, ki pravi, da se zakon sprejema pod pritiskom od zunaj. Glavne točke vladnega zakonskega načrta pravijo: 1.) Vladarske pravice Karla IV. so ugasle. 2.) Tudi je ugasla pragmatična sankcija iz leta 1723, ki je urejevala dedne pravice Habsburžanov (domus austriaca) do madžarskega trona. Madžarska je pridobila zopet pravico, da si sama svobodno izbere svojega kralja. 3.) Madžarska obdrži obliko sedanje vladavine (kraljevine) in odloga izvolitev kralja na poznejši čas. Vlada prepoveda, da stavi svoje predloge v trenutku, ki ga bo smatrala za pripravnega. 4.) Zakon stopi takoj v veljavo. Vlada bo zakon predložila jutri parlamentu. Sprejet bo najbrže brez debate.

Zakon torej res odstavlja Karla in Habsburžane, vendar pa ne izključuje, da se svoječasno povrnejo in da si Madžarska izvolijo kralja iz kroga Habsburžanov ali celo Karla samega. Bethlen je torej spretno izpolnil zahtevo Male antante in zahtevo madžarske (Szabo-jeve) kmetijske stranke, v bistvu pa je vztrajal pri svojem stališču.

Beograd, 2. novembra. Madžarska vlada je obvestila našo vlado, da je pripravila bivšega kralja preko meje in da bo parlament do 7. novembra odobril zakon glede detronizacije Habsburžanov.

Budimpešta, 2. novembra. (Izv.) «Ujsag» javlja, da je prišel v Budimpešto knez Cantacuzene iz Bukarešte in da je takoj stopil v stik z mnogimi vodilnimi madžarskimi politiki. V Budimpešti ostane več dni na konferencah, o kojih vsebinske pojavnosti ne bo dajala nikakršna poročila. «Ujsag» je mnenja, da se v Romuniji mnogo govori o bodoči možnosti personalni uniji Romunije z Madžarsko in opozarja, da je eden prvih dvorjanikov romunjskega kralja neki Moszoni, stric madžarskega ministrskega predsednika grofa Bethlena. Njegovemu vplivu se ima tudi pripisovati, da je Romunija

Sporazum med Veliko in Malo antanto

USPEH NAŠE ENERGIČNE POLITIKE.

Praga, 1. novembra. Antantni zastopniki Bordonaro, Clerk in Conget so predložili ministrskemu predsedniku rezultate razprav veleposlaniške konference o stališču Male antante glede dogodkov na Madžarskem. Državam Male antante se naznanja, da je veleposlaniška konferenca popolnoma priznala stališče Male antante v tem smislu, da se mora prestolna odpoved razširiti na vso habsburško dinastijo in da Madžarska in izročiti veleislam. Veleposlaniška konferenca ugotavlja nadalje, da se bo trianonska pogodba izvedla na vsak način. Tudi tretjo točko zahtev Male antante, namreč razorožitev, priznavajo zavezniki in polni moči. Zavezniki pristajajo tudi na to, da bodo države Male antante po določbah mirovne pogodbe sodelovale pri razorožitvi. Način tega sodelovanja se bo razvil natanko po besedilu in določbah trianonske mirovne pogodbe. Zavezniki menijo, da spričo takih razmer ni nobenega povišja za vojaško akcijo, in zahtevajo, da Mala antanta ugotovi željni veleposlaniške konference in uradno svoje nadaljnje postopanje po tem.

Češkoslovaška vlada je takoj storila korake, da bi se z Jugoslavijo in Romunijo dogovorila o skupnem stališču. Obenem je zaveznikom namenovala svoja stališča glede nadaljnjega postopanja v tej zadevi. Češkoslovaška vlada se popolnoma strinja z Jugoslavijo in Romunijo. Zagotovila je zaveznikom svojo popolno lojalnost in skupni poli-

v zadnjem konfliktu Madžarske z Malo antanto nastopila tako zmerno.

Budimpešta, 2. novembra. (Izv.) V raznih urah so se nadaljevali številni letaki, ki zahtevajo (v imenu nekega izvršnega odbora brez podpisa in brez navedbe tiskarne), da mora državni upravnik Horthy postati madžarski kralj. Letaki niso cenzurirani in nikdo ne ve, kje je njihov izvor. Ker je to prvič, da se tako naravnost imenuje Horthyjeva kandidatura za kralja, — doslej se je njegovo ime imenovalo le v zvezi z njegovim zetom Albrehtom Habsburgom, — so letaki vzbudili v vseh krogih veliko pozornost in celo razburjenje. Vodja horthyjevskih gibanj je baje poslanec Judus Gömbös.

Beograd, 2. novembra. (Izv.) Transport Karla Habsburga in njegove žene Cite se je izvršil v noči od torka na sredo. V tork so antantini oficirji odpremili Karla in Cito v poseben izdružen vlak k donavskemu mostu pri Baji, kjer sta bila vkrcana na angleški monitor «Glowworm», ki je takoj nato krenil proti jugu. Na jugoslovanski granični sta se angleški kadeti pridružila dvi naša monitorja, ki sta jo spremila do Zeleznih vrat. Na našem teritoriju so bile odrejene stroge varnostne odredbe, da se zaščitni transport habsburškega pustolovca. Ladije so ponoči povsem neopaženo pasirale Beograd ter danes popoldne plule skozi Zelezna vrata. Na jugoslovanski meji sta se naša monitorja vrnila, spremstvo pa so prevzeli romunski monitorji. Prva postaja je Galac.

Budimpešta, 2. novembra. (Izv.) Vlada namerava ustaviti kazensko postopanje proti karlistom. Bivši minister dr. Gratz je bil danes iz Tibanyja prepeljan v Budimpešto.

Budimpešta, 1. novembra. Listi poročajo, da so legacijskega tajnika barona Borowiczynja, ki jo spremlja kralja Karla v letalu iz Švice na Madžarsko, aretirali in ga zapli v ječo budimpeštanskega sodišča.

Beograd, 1. novembra. Prešburo poroča iz Pariza: Svicarski dopisnik «Daily Mail» javlja, da je družba, ki je posodila aeroplan, s katerim je Karl odpotoval na Madžarsko, dala zapleniti dva avtomobila, ki sta last bivšega kralja Karla in 1500 angleških funtov, deponiranih v neki švicarski banki, da s tem pokrije skodlo, ki jo je imela zaradi izgube aeroplana. —

Beograd, 2. novembra. (Izv.) Danes zvečer je prejela naša vlada odgovor Velike antante na svojo zadnjo noto. Veleposlaniška konferenca izjavlja, da se strinja z zahtevami Male antante. Ta odgovor je bil sporočen tudi Madžarski. Vlada pa je sklenila, da se mobilizacija in koncentracija čet nadaljuje.

Beograd, 2. novembra. (Izv.) Naša vlada bo zahtevala v sporazumu z Malo antanto kot garancijo, da se strogo izvede razorožitev Madžarske, predsedniško mesto v mednarodni komisiji v Pešti za Jurislawijo. Češko ali Romunsko Tukašnji politični krogi pričakujejo, da bo tej zahtevi Male antante sigurno ugodeno.

Prvi min. svet pod kraljevim predsedstvom

Beograd, 2. novembra. (Izv.) Danes ob 11. dopoldne se je vršila pod predsedstvom kralja Aleksandra seja ministrskega sveta, na kateri je ministrski predsednik Pašić najprej poročal o položaju na Madžarskem. Poročilo so bila poročila o stališču Velike antante, ki usvaja v glavnem naše zahteve glede Madžarske. Z ozirom na željo veleposlaniške konference, da se opusti nadaljnje vojaške priprave, se je vršila s Prago in Bukarešto izmenjava misli. Vojaške priprave se nadaljujejo do likvidacije afera.

Glede albanskega vprašanja je bilo sklenjeno, naj se Pašić obrne na francoskega ministrskega predsednika Briand in mu pismeno razloži sedanje stališče jugoslovanske vlade na pram albanskemu vprašanju. Pojasni naj se mu zlasti potreba strateških mej.

Končno je bilo sklenjeno, da položi kralj prisego na ustavo v soboto ob 11. dopoldne. Radi kraljevega žalovanja ne bodo pri tej priliki nobene izredne svečanosti. Garnizija bo delala špalle od dvora do skupčine.

Beograd, 2. novembra. (Izv.) Vlada je sklenila, da se izvrši kronanje kralja Aleksandra spomladi. Kralj je ta sklep odobril.

Beograd, 2. novembra. Včeraj ob desetih je sprejel kralj v avdienci vojnega ministra Zečevića, zvečer ob osemnajstih pa notranjega ministra Pribečevića, ki se je razgovarjal pol ure z vladarjem.

ZAVAROVANJE NAŠE ALBANSKE MEJE.

Beograd, 2. novembra. Po vestih iz Skoplja so naše čete v Albaniji zasedle črto, katero zasedati je bila nujna potreba, če so hotele zavarovati mejo pred napadi, katere so pripravljali Albanci. Črto so zasedli brez velikih žrtv. Na bojišču vlada popoln mir.

Beograd, 2. novembra. (Izv.) Bolgarska vlada je napravil vranskemu okrogu zaprla mejo. Razlogi niso znani, domneva pa se, da skuša preprečiti beg morilcem vojnega ministra Dimitrova.

POLITIČNA SITUACIJA.

Beograd, 2. novembra. (Izv.) V parlamentarnih krogih se je splošno pričakovalo, da bo pri povratku kralja Aleksandra in ministrskega predsednika Pašića vlada podala ostavko. Sedanja situacija pa ne dopušča niti formalnega odstopa vlade in je treba na vsak način, da pride med obema najmočnejšima strankama poprej do sporazuma glede eventualne rekonstrukcije kabineta, tako da bi sedanja vlada odstopila šele, ko bo že pripravljeno ukaz o novi vladi.

ZANELLA POTUJE V BEOGRAD.

Rim, 2. novembra. (Izv.) «Giornale d'Italia» javlja, da se je predsednik reške vlade, Zanella, odpeljal iz Rima v Beograd na pogajanja zaradi luke Baroš, ker ni bilo Pašića v Rim, ampak se je v kraljevem spremstvu vrnil naravnost v Beograd.

BOMBNI ATENTAT NA AMERIŠKEGA KONZULA V LISBONI

Pariz, 2. novembra. (Izv.) Na konzula Zedinjenih držav v Lisboni je bil danes poskušen bombni atentat. Pred njegova hišna vrata je bila položena bomba, ki jo je konzul, ko je odhajal, odrinil z nogo. Nekaj hipov na to je nastala eksplozija, ki je pa nič zgodoila. Na mestu je bil najden listič, ki pravi, da je atentat sličen kakor pariški atentat na severoameriškega poslanika, masčevanje za obdobje dveh laških komunistov v Ameriki.

NOVE VELIKE STAVKE V BERLINU.

Berlin, 2. novembra. (Izv.) Jutri izbruhne splošna stavka vseh nastavljenec v hotelih, gostilnah in kavarnah. Stavkovni odbor se pogaja tudi z nastavljenec v plažarnah in elektrarnah, češče doseči, da bi mesto bilo brez luči in kurjave. Da prepreči poslednje nakano, je vlada pripravila obširne varnostne ukrepe.

Berlin, 1. novembra. Pruski ministrski kabinet je demisijski.

Velenemška hidra

SENZACIONALNA RAZKRITJA O MONARHISTIČNI ZAROTI NA NEMŠKEM.

Dresden, 2. novembra. (Izv.) Saški minister Lipinski (član USPD) je danes v deželnem zboru podal senzacionalno izjavo, da je policija odkrila veliko tajno monarhistično organizacijo, iz katere je izšel tudi Erzbergerjev umor. Major Schneider v Bantzen nasedeljuje organizaciji takozv. «Selbstschutz», naslednici razpuščene Orgeh. V Leipzigu pa obstoji enaka organizacija z imenom «Brüder vom Stein». Ta organizacija je sicer obširno razporejena, toda tajna. Podpira jo saksanska industrija, ki jej je samo prošli mesec izplačala 700.000 mark! V zvezi s temi «Brüder vom Stein» je Erhardtova brigada v Münchenu, pred kratkim odkrita organizacija v Baden, h kateri je pripadal Tilleson, mo-

ritlec Erzbergerja. V Leipzigu so se shajali zarotniki v dvorcu nekega dijaškega društva. Njih naloga je bila, da bi v slučaju levičarskega puča ustopili proti njemu in proklamirali «nacionalno vladno» (monarhistično) Horthyjevemu vzhodu. Organizacija «Brüder vom Stein» ima tajno sodišče («Fehngericht»), ki obsoja na smrt tudi vse, ki delujejo proti monarhističnim in restavracijskim ciljem. Dalje obstoji organizacija mladih in sportno društvo «Srebrni ščit». Policija je danes vse te organizacije razpustila. Ne pričakovano izvedene hitne preiskave so jej dale v roke kopice najrazličnejšega materiala. Več udeležencev je zaprtih, mnogi so pa pobegnili.

Burgenland zopet na dnevnem redu

ZANIMIVE DUNAJSKE INFORMACIJE O STANJU BURŠKEGA VPRAŠANJA. — NOVI KRVAVI BOJLI.

Dunaj, 2. novembra. (Izv.) Kakor izve Vaš poročevalec od zanesljive italijanske strani, je avstrijska vlada prejela poročilo, da se mora ljudsko glasovanje v Šopronju izvršiti po istem modusu, kakor se je izvršil koroški plebiscit. Medzaveznika mislja v Šopronju se peča s šudjem šopronjskega glasovalnega ozemlja. Medzavezniki vlade izmenjujejo sedaj svoja naziranja o izvedbi glasovanja. Zaenkrat bo odposlan na glasovalno ozemlje medzavezniki detašman 1500 mož. —

Antantini krogi polagajo veliko važnost na to, da se popravi iz madžarskih službenih mest razširjena verzija, kakor da bi bil veleposlaniški svet v Parizu odobril Beneško pogodbo. Takšne pogodb sploh ni, obstoja samo protokol madžarsko-avstrijsko-italijanskega sporazuma. Ta sporazum se ni končeval javno podpisani od vseh. Svet veleposlanikov je odobril le italijansko posredovanje v tej zadevi.

Od pristojne strani izvem tudi, da madžarska vlada še ni storila ničesar, da se pripravi šopronjsko glasovanje, odnosno da se izvrši madžarska obveznost iz beneškega protokola. Razumljivo je sicer, da je doslej Karlov puč Madžarski dolgal preglednice in da se mora ž njimi računati. Opozoril pa je treba, da se madžarsko gibanje v Burgenlandu ne samo ni poleglo, marveč da se je pojačalo. V zadnjih dneh so se tudi pomnožili napadi na staro avstrijsko mejo. Avstrijska vlada mora izraziti svojo nevoljo nad tem postopanjem in svoj protest proti nadaljnjemu trajanju tega nevezdnega položaja v Burgenlandu. Avstrijska vlada se ne bo na noben način udeležila glasovanja, če se dežela poprej temeljito ne očisti madžarskih tolp. Zdi se, da bi se madžarska vlada doslej na stališču, da bi se o njenem držanju v tem vprašanju morala vršiti še kakšna kon-

ferenca. Rim bo baje prevzel nalogo, poslati madžarski vladi, da se nahaja v tem pogledu v veliki zmoti.

«Achtuhrabendblatt» javlja, da pripravljajo avstrijska vlada eno divizijo svoje vojske za pohod v Burgenland in da je pri tem treba pač računati na praske in manjše spopade z madžarskimi prostovoljci. Na merodajnem mestu označuje to vest kot docela izmišljeno. Avstrija bo vzela Burgenland v posest le v zmislu in po besedilu mirovne pogodbe v St. Germainu brez boja in iz rok antantine misle.

Dunaj, 2. novembra. Iz dobro informiranih krogov se doznava, da namerava storiti avstrijska vlada pri signatarnih silah št. germanske pogodbe korak glede čimprejše izpraznitve Burške po tolpah, kar bi se moralo zgoditi, še preden bi Avstrija zasedla deželo. Nadalje se bo ob tej priliki tudi naglasilo, da je treba določiti jamstva za način glasovanja, ki na noben način ne sme postati farsa.

Budimpešta, 2. novembra. (Izv.) V prihodnjih dnevih izide amnestijski odlok za vse politične kaznjive čine. Amnestija ima namen, da oprosti vse udeležence burgenlandske afera.

Dunaj, 2. novembra. Uradno se obvešlja: Gibanje tolp ob nižje-avstrijski in štajerski meji je postalo zadnje dni precej bolj živahno. Sinoči so napadle tople našo predstražo severozahodno od Friedburga na Štajerskem, nakar so odposlali predstraži ob štirih zjutraj na pomoč tovorni avtomobil z oddelkom alpskih lovcev. Na cesti pri Pinggau je zavoril avtomobil ter brzolajni drog in se preuklonil ter pokopal vojake pod seboj. Bilo je devet mrtvih in sedemdeset ranjenih. Žrtve so prepeljali v Hartberg. Sinoči smo ustrelili dva oborožena Madžarski, ki sta napadla naše oddelke na Štajerski meji, enega smo pa ubili.

Prisilno posojilo v Avstriji

Dunaj, 2. novembra. Borzna zbornica je danes na horzi objavila nastopno poročilo Finančni minister naznanja, da ne namerava odrediti prisilnega posojila.

Dunaj, 2. novembra. Kakor doznava «Wiener Mittagszeitung», je bila danes ponoči v vrtu pred poslopijem tiskarne, kjer se nahaja uredništvo lista «Abend», vržena ročna granata. Več šip je bilo razbitih. Ranjen ni bil nihče. V vzroku napada do sedaj ni še ničesar znanega.

RAZNE VESTI.

London, 2. novembra. Na severnem obrežju Anglije so podrl viharji morske nasipe, vled česar je velik del severnega obrežja pod vodo. Celik v Londonu so nekateri ulice pod vodo. Velike nesreče je povzročila povodenj v Sheerness, kjer je potonilo veliko živine.

Milan, 2. novembra. (Izv.) Italijansko-ruska trgovska družba je pripravila daljavni polet Turin-Dunaj-Varsava-Moskva. Dve letali sta se vzdignili danes zjutraj na letališču v Furlanskem Vidmu. Pri Tolminu sta pa strmoglavili. Dva letalca sta ubita, ostali so sicer rešeni, vendar jih je žandarmerija aretirala, ker sta letali vozili s seboj brez pooblaščenosti oblačila vsake po dve strojni puški z municijo.

Irsko vprašanje v novi krizi

London, 1. novembra. Kakor javljajo večerni listi, se potrujejo v vladnih krogih vesti, da je v pogajanjih glede irskega vprašanja zadnjih 24 ur nastopil resen preokret. Nadalje se izjavlja, da se bodo razpisale nove volitve, ako se pogajanja prekinejo. Lloyd George je baje izgubil vso nado, da bi mogel prihodnji petek odpotovati v Washington. Sklenil je, da ne zapusti dežele, ker nevarnost nove mešanske vojne se ni odstranila.

London, 2. novembra. Ministrski predsednik Lloyd George je naznanil vodstvu parnika «Acquitania», s katerim bi se bil moral s svojim spremstvom odpeljati v soto v Ameriko, da se ne bi odpeljal.

PROTIPOLJSKA ZAROTA.

Dunaj, 2. novembra. (Izv.) Iz Varšave javljajo, da je poljska policija v Lvovu odkrila veliko rusinsko protipoljsko zaroto. Odlila je v rusinske črke v Lvovu, ko je tu zboroval velik tabor rusinski kongres pod vodstvom komunistov, toda ob številni udeležbi delegatov vseh drugih rusinskih organizacij. Kongres bi imel pripraviti rusinsko vstajo proti Poljski. Udeleženci so se očitno pripravi na več dni kongresa, ker so prišli s seboj tudi primerne množine hrane.

Morski ropar

(Le Filibustier des Mers.)

Roman.

Mnogi store, kar je storil poprej. Quenolé: Prekrižajo se. Ta zakletva jih straši. Saj je tudi najstrašnejša in najsvetejša, kar so jih kdaj čuli iz Tomaževih ust, kajti Tomaž pokliče svetega Vincenta in svetega Tomaža le s prevdarkom za svedoka, pri Kristusu z bulvarka pa še sploh ni nikdar prisegal, saj je močnejši ko celo Devica z velikih vrat in ker varuje vse mornarje na vodi, krivoprisežnike pa kaznuje še tem strožje. Tomaž pa pljune in dvigne desnico, da še bolj potrdi svoje besede. Potem pa zapove:

«Veternice dole! Pritegni stroke! Povsod povodce in kljuke! Zgornja jadra četverl, zvilj in zvesi! Če nam pete odnese, bogme ne pokusim več vina!»

7

Gallijona je komate ostro pritegnila na desno, očitno v namenu, da vozi kolikor mogoče blizu nabrežja. Videlo se je, da ima namen objadrti rtič tiburonski, križati potem na sever, ujeti veter v jadra in se potem obrniti proti Kubi, najbrže v luko Santiago, ki je otoku San Domingo najbližja. Precej sveži severno-iztočni veter je dopuščal, da vozi ladja naravnost in naglo, ne da bi morala razpeti komate ali poviti jadra. Vkljub temu je pa bližina obrežja ga-

lijono nekoliko ovirala in jej jemala gibčnost in spretnost. Sicer bi je «Lepa podlasica», ki je ravnotako tudi jadrata s polnim vetrom, nikdar ne bi mogla dohiteti.

Tomaž, ki je pred vetrom zaobrnil, da tako prekriža Špancem pot, prične vso fregato pozorno in natančno pregledovati. Vse je našel v najlepšem redu in v polni pripravljenosti za borbo, kakor je bilo treba. Nad baterijskimi linami da sedaj pritrđiti dolgo platno po vsej ladji od sprednjega do zadnjega konca. Prav duhovita vojna prevara: «Lepa podlasica» je tako poskrila svoje kanone in se sedaj v ničemer ne razlikuje od navadne trgovske ladje, razven morda v svoji takelaži, ki je zelo visoka in vsa nova, kakor pač takelaža korzarja, ki se mora vsak čas zanašati na svojo brzino in gibčnost, bodisi za lov, bodisi za beg. Toda takelaža se pač ni dala skriti. Tomaž je prosil boga le za eno, da bi namreč Španec ne pazil nanjo, in se je tembolj po-žuril, da se razpno vsa jadra in se napno z vetrom, da ne izgubi niti pol vozlja tako dragocene brzine.

Zdelo se je, da gallijona fregate še vedno ni zapazila. Gotovo je bilo, da z ničemer ni pokazala, da se vznemirja. Kakor doslej, se je motovillila še nadalje z istimi jadri, z drugim jadrom nad košem, z zdoljnim sprednjim jadrom, z bugspritovim in z bezanom. Ladja je gotovo linijska prvega ali vsaj drugega reda in izgleda nekako, da se jej sploh ne da, da bi se vznemirjala zaradi manjše fregate, tri- do štirikrat manjše, in ki je

na videz celo sploh brez artiljerije. Vrh tega ni videti na njej niti jednega mornarja. Na krmilu stoji sam samcat Tomaž, daleko naokrog viden. Tudi to je bila njegova prevara. Vse svoje moštvo je poslal v medkrovje in je tam zaklenil, deloma da iz previdnosti zakrije pred moštvom sovražno premoč, deloma da skrije svojo pravo moč pred sovražnikom in ga tako uspa. Vkljub vsem tem modrim ukrepom je pa Tomaž sedaj zopet začel dvomiti v uspeh, ko je zagledal velikanski sovražni kolos z bližine. Normandska kri v njem se pričela vznemirjati. Sicer pa Tomaž ne obupa, marveč polagoma in točno prešteje vse sovražne topove in primerja svojo lastno slabotno artiljerijo z njegovo. Na to tehta in tehta in končno sestavi svoj bojni načrt. Ena sama topovska širina španske gallijone bi mogla uničiti francosko fregato in jo takoj potopiti. Dobra taktika zahteva torej, da se «Lepa podlasica» ne izpostavi takšnemu uničevalnemu ognju. To pa je mogoče le tedaj, če si izbere Tomaž že izpočetka takšno pozicijo, da prisili sovražnika, da se bojuje z zadkom, kjer ne more izpod bursprita nobeni kanoni proti napadalcu. Pa tudi zaključati se Tomaž ne sme v sovražnika, zlasti ne takoj ob pričetku spopada. Kajti naj je njegova stotina dečkov še tako junaška, v borbi mož proti možu je sto junakov vedno manj ko pet- ali šeststo vojakov. Posadka gallijone je pa morda še močnejša...

Tomaž ni pustil pogleda od nje. Sedaj je le še tisoč sežnje med obe-

ma ladjama, in ogromni Špancev trup moli iz vode kakor gorovje. Njegov zadnji kastel gleda na gladino z višine štirideset čevljev in njegovi kanoni, postavljeni v dvojni vrsti in vsi iz svetlo poliranega bronca, se svetlikajo na solncu, kakor ognji. Zares, ladja je izredno lepa vojna linijska ladja prvega reda! Zdoljna baterija je črno pobarvana, zgornja modra z zlatimi črtami, sprednja pa rjava kakor srna. Odprte oknice na topovskih linah se svetijo živordeče, ravno tako vsa notranja uredba medkroja in zadnjega kastela. Vsa ta barva je sveža in svetla in nova. Nad ladijskim trupom pa se na štirih jamborih belé jadra v nebo, kakor snežna piramida.

Iz tisoč kaftrov je nastalo sedaj le petsto in sedaj le še dvesto. Sedaj je fregata že mimo gallijone. Čim vidi Tomaž, kako so sovražnikova jadra sčeterjena za veter, zaobrbe še bolj, da postavi svojo fregato naravnost pod sovražnikov zadek. Takšen manever brez drugega takoj izda sovražno namero. Španski kapitan se pri tem pogledu zdrami iz svoje zaspianosti, sam obrne, da se izogne nastavljeni pasti, razvije veliko zastavo Kastilije in odda v svarilo strel iz topa. To je pomenilo, da vabi korzarja, naj tudi on pokaže svojo barvo. Toda Tomaž je bil mnenja, da ta čas še ni prišel, in nič se mu ni mudilo k zastavi, ravno tako malo veselja pa ima tudi, da bi že sedaj odkril svojo artiljerijo, ki je še vedno zahrbtno skrita pod platnenim zaklonom. Zato pokaže Tomaž brez okle-

vanja že pripravljeno lepo kastilijansko zastavo, čisto jednako zastavi na vojni ladji, nato nategne brambovno jadro, kakor da hoče pozdravljati, in tudi, kakor da se hoče ladji približati, da se z njo pogovori. Da še bolj naglasi ta svoj miroljubni namen, dvigne tudi veliko trobilo k ustem in je nastavi, baš ko zdrkne mimo gallijone. Vendar je ostalo pri tej kretnji, rekel pa Tomaž ni ničesar, ker tudi ni imel ničesar povedati. Toda Španca je s to kretnjo vendar le premočil. Bil je dovolj bedast, da je šel Tomažu na lim in da je s tem čakanjem izgubil svoj najboljši čas, ki ga je Tomaž tem bolj spretno izrabil.

Zares je «Lepa podlasica» v prihodnji minuti že okrenila, premenila svoje sprednje razine in se postavila galijoni čez pot. Vse drugo se je izvršilo hitreje, nego se da povedati. Platno pred baterijami pade, na zadnjem jamboru pade tudi kastiljska zastava in namesto nje zaplapola strašni maloneški prapor, moder z belim križem, v njem škrlatno polje. Iz topovskih žrel, naperjenih na vojno ladjo, bruhne deset plamenečih zubljev, krogle švistnejo v španske jambore in vrvi in kakor žareča rama pade polovico piramide jader, kakor sneg na solncu. Tedaj se dvigne besen krik z enega konca napadene gallijone do druge. Množica vojakov skoči na ograjo, da se brani z mušketo v roki, ko se ladja že ne more posluževati svoje lepe in močne artiljerije, kajti niti en sam kanon ni mogel odgovorjati Tomažu.

(Dalje).

Ali ste že čitali novo številko „NJIVE“?

Tovarna
JOS. REICH
Ljubljana, Poljanaki nasip 4. Podružnice: Selenburgova u. 4
PODRUZNICE: **MARIBOR** **NOVO MESTO** **KOČEVJE**
Gosposka ul. 38. Glavni trg. šte. 39.

Knjigovodjo (knjigovodkinjo)
z dolgoletno prakso, zmožna bilance, iščejo
STROJNE TOVARNE IN LIVARNE, D. D.
LJUBLJANA (JUGOSLAVIJA). 1803

JOS. RAVNIKAR
LJUBLJANA
zaloga manufakture na debelo.
Dunajska cesta 31.

Odvetnik dr. Jos. C. Oblak
sprejme takoj
odvetniškega kandidata
z zagovorniško in substitucijsko pravico, eventualno še drugega začetnika. 1806

Prometni zavod za premog
d. d.
v Ljubljani
prodaja
iz slovenskih premogovnikov
velenjski, šentjanški in trboveljski premog
vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava
I-čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog in črni premog.
Naslov: 1664
Prometni zavod za premog, d. d. v Ljubljani, Munska ulica 19.

Josip Gajdik
Pavla Gajdik, roj. Kriegl-ova
poročena
Ljubljana 30. oktobra 1921 Ljuboje

Obvestilo.
Imam v zalogi vse sokolske potrebnosti: Kroje za člane in članice, telovadne obleke, čevlje, ovratnike, gumbe itd. Ceniki na razpolago. Zdravo! 1640
Peter Capuder, Ljubljana, Vidovdanova c. 2, dobavitelj Jug. Sokol. Saveza.

Najcenejši klobuki, damski in moški. Izložba: Obrtni pospeševalni urad na Dunajski cesti. Sprejema in oddaja popravila in barvanje, preoblikanje itd. J. Stemberger, Dunajska cesta 9, drugo dvorišče, desno. 1-99

Družabnika, večkega manufakturne stroke, se išče. Pomočbe z napovedjo kapitala pod „Trgovce“ na poštni predal 124, Ljubljana 1807
Ivan Magdič
krojač 1666
se priporoča za jesensko sezono. Ljubljana, Gledališka ulica 7.

Obl. konces. zavod za pokončavanje podgan, miši in mrčesa, Kolodvorska ulica št. 39. 1612

Išče se strokovni tajnik
spreten organizator, več vseh pisarniških poslov, ter zmožen urejati strokovni list. Plača po dogovoru. Nastop takoj. Ponudbe na upravnstvo „Jutra“ pod „Strokovni tajnik“. 1613

Mizarstvo
v prometnem mestu blizu Celja se prodaja radi bolezni lastnikov. Na novo moderno urejeno, s dvema elektromotorjema (3/4 in 7 H. P.), kombiniranim skobelnim strojem (kombinirte Hobel- und Abrichtmaschine), 600 mm tesko fraso, kombiniranim cirkularjem z vrtilom, brusnim strojem, 5 skobelnimi stoli z vsem mizarškim orodjem. Mizarstvo se nabaja v polnem obratu. Stroji, ki so popolnoma novi, se tudi posebej oddajo. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Mizarstvo“. 1608

Naročite dnevnik „Jutra“!

Posebnosti domačega izdelka za novorojence. Tetra-perilo. 1636
C. J. HAMANN
Mestni trg 8. Ustanovljeno 1866

Ali ste že poslali naročnino za „Jutra“?
Oskrbništvo g oia Thurna v Radovljici
odda v najem 1820
ribolov
v vodah: Sava, od „Lajhovega jez“ do Trškiške Bistrice, potok Lipnica od izvira do izliva v Lipnico. Tozadnje ponudbe zmesek enoletne najemnine je poslati na godno oskrbnništvo grofov Thurnov, grad Ravna, pošta Gaštanj, Koroško, do 30. novembra 1921.

Južno Moravska banka
v Nišu
Obiličev venac br. 64
Kapital 1.000.000 Din.
Najugodnija veza za Južno in Istočno Srbijo. Dobro uvedeno komisiono stovarišče raznovrsne robe, koje se preporučuje pažnji gg. industrijalaca i veletrgovaca. 1811

Zahvala.
V nedeljo dne 23. t. m. ponoči je izbruhnil na sedaj še nepojasnen način v skladišču žvepla naše celulozne tovarne v Goričanih ogenj, ki se je bliskoma razširil na sosedne delavnice tovarniških profesorionistov. Le nadčloveškemu trudu naših tovarniških delavcev je zahvaliti, da ogenj ni takoj preskočil tudi na tovarniško poslopje samo. Tem vrlim našim delavcem so točno prihiteli na pomoč prostovoljni gasilci iz Medvod, Preske, Pirnič in Sore, ki so se z vso požrtvovalnostjo udeležili obrambnega dela. Ker je pa vzlic temu postajala sila in nevarnost vedno hujša, prosilo je ravnateljstvo brzojavno za pomoč še gasilno in reševalno društvo v Ljubljani. Že ob treh zjutraj bilo je društvo na licu mesta, ter je do poznega popoldneva uzorno in neumorno sodelovalo, dokler ni bila vsaka nevarnost odstranjena.
Častna dolžnost nam vелеva, da izrekamo vsem tem vrlim društvom in pa seveda nič manj našemu požrtvovalnemu delavstvu na tem mestu najiskrenejšo zahvalo. Žalibog je postal delavec Jamnik žrtev človekoljubnega truda ter bomo vrlega mladeniča ohranili vedno v hvaležnem spominu. Našega iskrenega in dejanskega občutja pa so lahko gotovi tudi ostali poškodovanci.
V Ljubljani, dne 31. oktobra 1921.
Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d. 1810